

Abdyreşit Dostum

Category: Kitapcy,Taryhy şahslar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Abdyreşit Dostum BİR TÜRK LİDER OLAN ORG. ABDURREŞİD DOSTUM

Abdurreşid Dostum, 1955 yılında Cevzican (Cuzcan) iline bağlı Hacı Dukûh köyünde doğmuştur. Babası Rahim ve annesi ise Hacı Anbar Şah'dır. El Sari ise babasının babası yani Abdurreşid Dostum'un dedesidir. Çocukluğu köyünde geçen Abdurreşid Dostum 26 yaşındayken Sovyetlerin açtığı bir doğal gaz kurumunda Şibirgan'da çalışmaya başlar. Üstün zekâsı ve yetenekleri sayesinde kısa bir süre içinde kurum içinde örgütlenerek işçi sendikasının başkanı olur. Bu sıralarda Sovyetlerle mücahit denilen gruplar savaşıyordu. Mücahitler Suudi Arabistan ve Pakistan'ın desteğiyle Afganistan'da Sovyetlerle çatışıyorlardı. Bu mücahit denilen grupların Afganistan'da yaşayan Türklere ve mazlum halka karşı aldıkları tavırları Abdurreşid Dostum'da bir milli şuurun uyanmasına neden olmuştur. Kuzey Afganistan'da kendi arkadaşlarıyla beraber bir birlik oluşturarak savaşa katılır.

General Dostum'un uzun yıllardır Afganistan'daki Türklerin çektiği çileye son vereceği, bir lider olacağı o yıllarda belki kimsenin aklından bile geçmemiştir. Fakat zamanın akımıyla başarı basamaklarını kateden Abdurreşid Dostum, milletine geçmişte yaşatılmış olan zulüm ve haksızlıkların önüne geçecekti. Aslında, hor görülen, hakkı ve hukuku gasp edilen Türkler böyle bir fırsatı asla kaçırmazlardı. Böyle bir lidere sahip çıkamamaları bir anlamda onlar için belki de bir daha uzun bir süre yakalanamayacak bir fırsattı. Fakat o sıralarda Abdurreşid Dostum tüm Afganistan Türkleri tarafından bilinmemekteydi. Kısa bir süre içinde Abdurreşid Dostum başarıları ve üstün zekâsı ile kendini ispat edecekti. O zaman da sadece Afganistan Türkleri değil, onu bütün Türk dünyası ve dünya duyacaktı. Öyle de oldu.

Sovyetler Birliği'nin Afganistan'dan çekilmesinden sonra Dr. Necibullah hükümeti içinde mücadelesine devam eden Abdurreşid

Dostum kısa bir sürede Afganistan Türklerinin yoğunlukta yaşadığı Kuzey Afganistan (Güney Türkistan)'ın başta Mezar-i Şerif (Belh) olmak üzere yedi ilini kontrolü altına almıştır. Daha sonra gücünü iyice sağlamlaştırdıktan sonra mücahitlerle işbirliği yapan Abdurreşid Dostum, Dr. Necibullah'ı devirerek Rusların son kukla hükümetine son vermiştir. Dr. Necibullah'ın devrilmesi ülkede İslami hükümetin kurulmasını beraberinde getirmiştir. Uzun zamandır Necibullah hükümetini deviremeyen mücahitler, ancak Abdurreşid Dostum'un onlara katılmasıyla bu işi başarabilmişlerdir. Bu durum, aslında Abdurreşid Dostum'un Afganistan'da İslami hükümetin kuruluşundaki en kilit isim olduğunu göstermektedir.

Asker kimliğiyle bilinen Abdurreşid Dostum, siyasi bir birliğin de olmasını istiyordu. Dr. Necibullah hükümeti devrildikten kısa bir süre sonra 1992 yılında Cünbiş-i Milli İslami Afganistan (Afganistan Milli İslami Hareketi) adında kendi siyasi partisini de kurarak oy birliğiyle partinin başkanı seçilerek lider kabul edildi. 1992-1997 yılları arasında hem siyasi hem de askeri açıdan Abdurreşid Dostum ülkedeki grupların en güçlüsüydü. Hatta bu dönemde kendi parasını da bastırarak ekonomik açıdan da güçlenmişti. Abdurreşid Dostum kendi dışişleri bakanlığını kurdu, pasaport çıkarttı ve kendi havayolunu kurdu (Belh Havayollarını). Böylece kısa bir süre içerisinde askeri, ekonomik ve siyasi bakımdan ülkenin en güçlü ve güvenli bölgesi durumuna gelen kuzey Afganistan (Güney Türkistan) kültür ve eğitim alanlarında da gelişmeye başladı.

Bu başarıları ile Abdurreşid Dostum birçok ülkeye de milletin varlığını ve sesini duyurmayı başarabilmiştir. O dönemde, Suudi Arabistan, İran, Özbekistan, Türkmenistan, Pakistan, Rusya ve Türkiye, Abdurreşid Dostum'un ikametgâhı olan Mezar-i Şerif'te konsolosluklarını açan ülkelerdir.

Mücahit grupların hemen hemen hepsinin dışarıdan desteklendiğini biliyoruz. Suudi Arabistan, Pakistan ve İran gibi Müslüman ülkeler tarafından desteklenen mücahit gruplar kendi aralarında Kabil'de birbirleriyle çarpışırken Abdurreşid Dostum kuvvetini kuzey Afganistan'a çekerek en azından bu acı

olaylara dâhil olmamış oldu. Kuzey Afganistan'da ise gücünü iyice toparlayan Abdurreşid Dostum, kuzey Afganistan halkına uzun yıllar beklediği müreffeh bir hayat yaşatmayı başaramamıştır. Bu dönemde kuzey Afganistan eğitim, sanat, kültür, ticaret ve ziraat başta olmak üzere her alanda gelişme göstermiştir. Abdurreşid Dostum dönemin Türkiye cumhurbaşkanı Turgut Özal ile çok yakın ilişkiler kurmuştur. İlişkiler o kadar dostane olmuştur ki, Turgut Özal kendi makam arabasını bile Abdurreşid Dostum'a hediye etmiştir.

Mücahit grupların kendi aralarında iktidar kavgaları başkent Kabil'de devam ediyordu. Bu sırada Pakistan medreselerinde Taliban denilen talebeler medeniyetten uzak bir biçimde dini eğitim görmeye başladılar. Mücahitlerin bu kavgası 1996 yılında Taliban örgütünün Kabil kapılarına dayanarak başkenti ele geçirmesine sebep oldu. Bu dönemde kuzey Afganistan'daki insanlar eğitim, ticaret v.s. alanlarda gelişme göstererek güvenli bir biçimde hayatlarına devam etmekteydiler. Afganistan halkının özgürlüğüne düşman bazı ülkeler kuzey Afganistan'ın da Taliban'ın eline düşmesini istiyorlardı. Fakat kuzey Afganistan'da ise devrilmesi güç bir kuvvete sahip olan Abdurreşid Dostum vardı. Kabil, Taliban'ın eline düştüğü zaman birbirleri ile çatışan mücahit gruplar ne kadar da büyük bir hata yaptıklarının farkına varmışlardır. Ama artık geçti...

Dışarıdan gelip de Abdurreşid Dostum'un egemen olduğu bölgeleri ele geçirmenin kolay olmadığını düşünen iç ve dış düşmanlar Dostum'u içeriden devirme yöntemine başvurdular. Tarihin her döneminde olduğu gibi bu dönemde de düşmanlar, Abdurreşid Dostum'un safındaki, kişiliği zayıf olan Melik adındaki dâhili düşmanı kullanarak kuzey Afganistan'ın da Taliban'ın eline düşmesini sağlamışlardır. Ne yazık ki bu iç ihanet binlerce Afganistan Türk'ü başta olmak üzere masum insanların katliamlara maruz kalmasına neden olmuştur. 1997 yılında kuzey Afganistan'ı Taliban ele geçirince Abdurreşid Dostum milletin büyüklerinin de ısrarıyla Türkiye'ye gelmek zorunda kalmıştır. Dostum her ne kadar milletimle beraber ölmek benim için bir onurdur dese de orada yaşayan Türk milleti Türkiye'ye gitmesinin daha uygun olduğunu

söylemişlerdir. Çünkü bir daha gelip mücadelesine devam etmesi için Türkiye'ye gitmesi daha önemli idi. Bir yıl sonra Türkiye'den Afganistan'a dönen Dostum yine Türkiye'ye dönmek zorunda kalmıştır.

Taliban'ın zulmünün arttığı, milletin feryadının yükseldiği bir dönemde 11 Eylül saldırısı gerçekleşmiştir. Amerika başta olmak üzere bütün dünyanın gözü unutulmuş Afganistan'a çevrilmiştir. ABD daha önce güney Afganistan'dan Taliban'ı devirmek istedi. Fakat bunun faturasını Komutan Abdul Hak'ın ölümü ile ödeyen Amerika bu sefer kuzey Afganistan üzerinden bu planını uygulamak istedi. Kuzey Afganistan'dan da Abdurreşid Dostum olmadan bu işin hiç de kolay olmadığını farkında olan ABD, bu konuyu Dostum'a teklif eder. Milletin çektiği sıkıntı ve acıları da göz önünde bulunduran Abdurreşid Dostum, bu fırsatı değerlendirerek ABD ile birlikte Taliban zulmünden milletin kurtarmayı başararak milletin kalbinde bir kez daha yer almayı başarmıştır.

Geçici Hükümet ve sonraki devirde hükümette çeşitli görevlerde bulunan Dostum, Afganistan Silahlı Kuvvetleri Kurmay Başkanı (Genel Kurmay Başkanı) olarak Afgan Ordusunda görev yapmaktadır. Karzai hükümeti döneminde ülke istikrarı ve barışın sağlanması için yeri geldi en sert muhalefeti General Dostum göstermiştir.

Afganistan Milli İslami Partisi 'Kurucusu' ve 'Lideri' olan General Dostum, Afganistan Gençler Hareketi (Junbush-i Jawanan-i Afganistan) tarafından manevi ata (Peder-i manevi) olarak ilan edildi. Ayrıca "Türk Dünyası Gençlik Topluluğu" tarafından da bütün "Türk Dünyası Gençleri'nin Manevi Atası" olarak ilan edildi.

Afganistan Türkleri için büyük bir öneme sahip olan Abdurreşid Dostum orada yaşayan Türkler için büyük bir mücadele vererek Afganistan'da Türk varlığını dünyaya duyuran en önemli liderdir. Ayrıca Türklerin yoğunlukta yaşadığı bölgelerde Farsça ve Peştunca'nın yanı sıra **Türkçe'nin (Özbek Türkçesi ve Türkmen Türkçesi) de resmi bir dil olarak kabul edilmesi Abdurreşid Dostum'un Afganistan Türklerine olan hizmetlerinden biridir.**

20 Ağustos 2009 Cumhurbaşkanlık seçiminde Karzai'nin Cumhurbaşkanı seçilmesindeki en önemli rolü Abdurreşid Dostum önderliğinde Afganistan Türklerinin oynadığı da kaçınılmaz bir gerçektir. Afganistan'ın birlik ve beraberliğe ihtiyacı olduğunun altını çizerek belirten Abdurreşid Dostum, Afganistan'ın yükselmesi ve Afganistan halkının refaha kavuşması için milli birlik düşüncesiyle Karzai'yi destekleyerek seçime katılmıştır. Aslında bu duruşu ile Afganistan'da yaşayan etnik grupların birliğini istediğini belirterek, yaşanması olası bir krizi engellemiştir.

Yeni hükümette Silahlı Kuvvetleri Kurmay Başkanı olan Abdurreşid Dostum, Afganistan'ın birlik ve bütünlüğü için, Afganistan'da yaşayan tüm etniklerin eşitçe yaşayabilmeleri için mücadelesine devam etmektedir...

Yazan: Muhammed FAHİM TINMES,
Turansam.org Taryhy şahslar